GAZETA KRAKOWSKA

Nro 85.

Z KRAKOWA DNIA 24 PAŹDZIERNIKA 1824 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Petersburga d. 17 Września d. K.

(Z Kuryiera Litewskiego.)

O dalszey podróży N. Cesarza Jegomości Gazeta Petersburgska Akademicka donosi:

Jego Cesarska Mość przybył do miasta Tanbowa dnia 26 Sierpnia o godzinie 8mey wieczorem. Nazaiutrz po przybyciu Cesarza Jegomości, mieli szczęście stawić się przed Nayiaśnieyszym Panem naprzód znakomitsze Duchowieństwo; potem podług rozporządzenia Jenerał-Gubernatora, osobno przedstawieni byli Dyrektor poczt Tambowski razem z Gubernatorem Cywilnym, po nich urzędnicy cywilni i znakomitsi Obywatele stanu szlacheckiego, Pomocnik Dyrektora poczt i Expedytor pocztamtu Tambowskiego, kupcy i mieszczanie. Następnie podobało się Nayiaśnieyszemu Panu Wysokiem odwiedzeniem Swem udarować szlachetny korpus szkolny, zamek turemny, izbę powszechney opieki, i szpital teyże izby, kommissyonierstwo kommissyoryatskie, tegoż d. oglądać raczył porządki policyyne, instrumenta pożarowe i t. p., a znalazłszy, iak się daie słyszeć, we wszystkiem nay lepszy porządek, ochędostwo i sprawność, raczył oświadczyć Swoie wysokie ztąd zadowolenie. Zgromadzenie widzów różnego stanu, wieku i płci, pragnących cieszyć się oglądaniem oblicza Nayłask. wszego Monarchy przez, cały czas było nader liczne. Lud, nayżywszem przeięty uniesieniem i niepoiętą radością, nader często grzmiącemi okrzykami *Ura*, napełniał powietrze. Cesarz Jegomość nie iednokrotnie raczył się okazywać na bałkonie pał cowym i łaskawie się kłaniać licznie na około zgromadzonemu ludowi. Widok ten był tem mocniey przenikaiącym, że w przeciągu Naywyższego tu pobytu Jego Cesarskiey Mci, pogoda była nayprzyiemnieysza, do piękney wiosny podobna. Wieczorem tegoż dnia uszczęśliwił Monarcha bal, dany przez obywateli Gubernii stanu szlacheckiego, na którym raczył zabawić przeszło godzinę, a dnia następnego, to iest 28 Sierpnia, o godzinie 10tey zrana Cesarz Jegomość, w pożądanym stanie zdrowia, w dalszą udał się drogę.

Przenaywielebnieyszy Jerzy, Archimandryta klasztoru 1wszey klassy, Kamienieckiego S. Tróycy i Rektor Seminaryum tamecznego, wyniesiony iest na stolicę Biskupią w Pułtawie.

Dnia 13 Sierpnia umarł w Mohilewie Jenerał - Kwatermistrz Głównego Sztabu Jego Cesarskiey Mości, Harting, w 37 roku życia.

Przybyli do stolicy tuteyszey: Naczelnik sztabu korpusu gwardyi, Jenerał Maior Neihard 2gi; Kommendant Szlisselburga, Jenerał - Maior Płutałow; Jenerał - Maior dróg kommunikacyy Bazan, i Jenerał - Adiutant Depreradowicz.

— Dnia 19. —

Gazeta Petersburgska Akademicka o pobycie Jego Cesarskiey Mości w Ryazanie takie zawiera doniesienie:

Cesarz Jegomość po przybyciu swoiem do miasta Ryazania dnia 23 Sierpnia i po wysłuchaniu modłów w Cerkwi Katedralney Wniebowzięcia Panny Maryi, przemieszkaniem Swem uszczęśliwił dom Radcy Kollegialnego Riumina, a nazaiutrz raczył przyiąć obiad u P. Jenerał - Gubernatora. Miasto całe do dnia 23 naypiękniey było oświecone, szczególniey zaś przed nowo zbudowaną galeryią wystawiona była tarcza w pośrod drzew laurowych z wyobrażeniem wszystkich herbów Guberniy Rossyyskich. Monarcha uszczęśliwić raczył bytnością Swoią bal dany przez obywateli stanu szlacheckiego, a dnia 25 zrana w pożądanym stanie zdrowia w dalszą udał się drogę.

Z Radziwiłłowa d. 5 Września d. K.

W roku 1811, w czasie pożaru w miasteczku pogranicznem Radziwiłłowie, Cerkiew Grecko - Rossyyska pod tytułem Przeczystey Bogarodzicy, ogniem spłonęła. Pobożne składki na wymurowanie nowey Cerkwi zaczęły się od roku 1812, z których gdy można było założyć fundamenta nowey Swiątyni, opiekuiący się temi d braml, do małoletnich dzieci zmarłego Jenerała woysk Polskich Turno należącemi, W. Jozef Pogorzelski, wyznaczywszy inne dogodnieysze mieysce w środku Nowego Miasta, na wymurowanie nowey cerkwi, w zeszłym miesiącu Sierpniu zaprosił na zakładziny JW. JX. Stefana, Biskupa Wołyńskiego i Zytomierskiego, który dla dopełnienia Świętych obrzędów naznaczył dzień 30 Sierpnia, dzień Wysokich Imienin Nayiaśnieyszego Cesarza Jegomości Alexandra I., dzień tak drogi dla serc Jego poddanych. Jakoż pomieniony JW. JX. Biskup, w dniu 29 z. m. z assystuiącem sobie duchowieństwem, prowadzony przez Gospodarza miasta, W. Pogorzelskiego, od granicy ziemi Radziwiłłowa, przybył szczęśliwie do przeznaczonego dla siebie domu. Nazaiutrz rano kommenderuiący oddzielnym Litewskim Korpusem JW. Jenerał Leytnant i Kawaler Dowr z officerami i całym orszakiem demarkacyynym odwiedził JW. Biskupa. Potem odwiedzili go Naczelnik i Urzędnicy Tamożni, oraz Urzędnicy innych wydziałów. Dnia tego o godzinie 10tey rano JW. JX. Biskup udał się do Cerkwi tymczasowie exystuiącey, gdzie po odprawioney pontyfikalnie Mszy S. przy śpiewie wybornych śpiewaków; po wyswięceniu na Xiędza kuzyna swego JX. Nowickiego, który stosowną i piękną do zgromadzonego ludu w Ruskim języku miał przemowę; nakoniec po wzniesieniu modłów za naydłuższe panowanie Nayiaśnieyszego Ce-

sarza Jegomości, JW. JX. Biskup w assystencyi licznego duchowieństwa, Jenerałów, Urzędników i obywatali, udał się na mieysce zakładaiącey się Cerkwi, gdzie położył węgielny kamień z napisem: — " *Za panowania Nayiasnieyszego Imperatora Alexandra I. Za błogosławieństwem JW. JX. Stefana Biskupa Wołyńskiego i Zytomirskiego i Kawalera, w obecności Jeneralitetu, wielu Duchownych, Woiennych i Cywilnych Urzędników. na ziemi Turnów, położono ten kamień na zakładczyznę Cerkwi w Imie S. Alexandra Newskiego 1824 roku Augusta 30 dnia.* ". — Po daniu przez celebruiącego przytomnemu ludowi pasterskiego błogosławieństwa, odprowadzony został tenże JW. Pasterz, wraz ze znakomitszemi osobami do przyległego namiotu. Tam pobłogosławiwszy przygotowane śniadanie. dozwolił parochowi Cerkwi Radziwiłłowskiey podnieść xięgę ofiar na rozpoczętą budowę świątyni, od których ofiar nikt się z przytomnych nie wymawiał. Poczem JW. JX Biskup powrócił do swoiey kwatery, gdzie zaproszonemu świetnemu zgromadzeniu dany był obiad, w ciągu którego przy odgłosie dwóch muzyk woyskowych i śpiewaków, zdrowie Nayiaśnieyszego Pana spełniano. Wieczorem spalony był przez przybyłych artystów stosowny faierwerk i miasto oświecono. Muzyka zaś i śpiewacy do godziny 10tey w nocy, przedłużyły wesołość tego dnia świętego. Nazaiutrz d. 31 z. m. JW. JX. Biskup pontyfikalnie w Cerkwi do Pana Zastępów odprawił modły za fundatorów tak byłych iako i bydź mogących, nowo założoney Cerkwi S. Alexandra. Przed obiadem JW. JX. Biskup odwiedził woyskowych i cywilnych urzędników, a po obiedzie parocha mieyscowego w iego mieszkaniu JX. Wiktorowskiego; wieczór przebył u JW. Kollegii Sowietnika i Kawalera Giersa, a nazaiutrz d. 1 b. m. zostawiwszy pasterskie błogosławieństwo przeprowadzaiącym siebie do granicy ziemi miasta Radziwiłłowa, udał się w podróż na powrót do Ostroga, zwyczayney swey rezydencyi.

Z Paryża d. 7 Października.

Jenerałowie Grouchy i Valmy mieli u Króla prywatne posłuchania. Wczoray prezydował Król na radzie Ministrów, która dwie godziny trwała. Onegday Hr. Zichy, Ces. Austryiacki Poseł w Berlinie, złożył Królowi na osobnem posłuchaniu pismo od Monarchy swoiego z powodu śmierci Ludwika XVIII. i iego wstąpienia na tron. Mówią, iż J. K. M. na końcu b. m. wyiedzie do Fontainebleau.

Gazety różnych politycznych tuteyszych stronnictw obiawiaią teraz swoie życzenia. Jedna żąda iunych Ministrów, druga zniesienia siedmioletności Izby Deputowanych, trzecia nowey ustawy względem odpowiedzialności Ministrów, czwarta przywrócenia do sądu kassacyynego P. Freteau de Pety, i t. d. Oprócz tych życzeń czynią swoie wyznania: każda z nich utrzymuie swoie mniemanie za nayleps ze, chociaż w deklamacyiach tego rodzaiu ukrywa się nieraz duch stronnictwa lub spekulacyi na papiery. Wczorayszy Dziennik Konstytucyionista umieścił definicyią liberalistów: nie należy pod tem nazwiskiem ludzi uważać za pragnących rewolucyi i bezprawności, ale iako konstytucyynych Roialistów, przyiacioł tronu i konstytucyi

gotowych zawsze bronić ich wszelkiemi prawnemi sposobami. — Ulotne pisma pomnażaią się z tegoż powodu codziennie. Wymieniemy tylko z nich następuiące: 1) Wiazd Króla Karola do stolicy z muzyką; 2) Pochwała Ludwika XVIII przez Bouvet de Cassé; 3) Odezwa do ludu za Królem, przez iednego z patryiotów (Chennecot); 4) Odsłoniona cenzura przez Barona Alexandra Lameth (deputowanego); 5) zniesienie cenzury przez Chateaubriand; 6) Ministeryum i Francyia przez Salvandy.

Rozporządzeniem Królewskiem pomnożona iest liczba urzędnikow zdrowia przy woysku lądowem do 1620 osób.

Z Krolewskiey szkoły woyskowey umieszczonych w woysku zostało iako podporuczników 100 uczniów.

Jnfant Portugalski Michał odwiedził przed wyiazdem do Wiednia Ministra Hr. Villele, i sądzą, iż za 4 tygodnie tu powróci.

Sądzą, iż koronacyia Króla nastąpi d. 3 Maia, w rocznicę wiazdu Ludwika XVIII do Paryża.

Podczas ostatniego przeglądu woyska na polu Marsowem stary żołnierz wystąpił z szeregu przed Króla, zaprezentował broń i rzekł: "N. Panie! 30 lat służby, 18 odbytych kampanii i 11 ran zasługuią na krzyż, a ia go niemam.„ "Będzież go miał, odpowiedział Monarcha.„ Jakoż otrzymał go.

Onegday w Synagodze tuteyszych Jzraelitów odbyło się żałobne nabożeństwo za zmarłego Króla Ludwika XVIII. Cała Bożnica była Kirem okryta, i t. d.

Gazety opowiadaią ciągle rysy i anekdoty o teraźnieyszem naszem Królu, ktore wszystkich serca radosnemi oczekiwaniami napełniaią. I tak J.K.M. miał iednemu z Prefektow powiedzieć niechcę ani o podaniach„ ani o woynie przeciw mniemaniom wiedzieć. Jezeliby moia powaga nadużytą była, tedy sądy maią dosyć mocy dla ziednania dla niey uszanowania. Utwierdz WPan spokoyność i bezpieczeństwo swoich podwładnych, i utchwiy w ich pamięci, iż wszelkiego dołożę starania dla utrzymania dotychczasowych urządzeń. Staray się WPan, aby ustawy zachowanemi były, ale daley nie postępuy!„

Dawniey czyniący tylko służbę Marszałek znaydować się mogł w wieczór u Króla przy udzielaniu hasła; teraz rozciągnął J. K. M. te względy dla wszystkich Marszałków.

P. Chateaubriand poiechał po swoią żonę do Neuchatel.

Znayduiący się tu w znaczney liczbie artyści i rękodzielnicy Ewanielickiego wyznania, pomiędzy ktoremi iest wielu Niemców, utworzyli dla swoich współwierców towarzystwo bibliyne, które znacznie wzrasta i rozszerza czytanie Pisma S.

Tłumacz Francuzki w Stambule, P. Carabet, kazał tam ciekawą drukować rozprawę o znalezioney w górach Hämus i dotąd nieznaney monecie Króla Evara Tracyi.

Rozchodzi się tu wieść o wielkiem zwycięztwie, ktore Grecki Admirał Miaulis odnieść miał nad flottą Egipską.

Dwa małe Laplandskie konie, które tylko półtrzeciey stopy wysokości maią, przyprowadzono tu z Niderlandów, a oczekiwane ieszcze są dwa piękne cegiery z Dongolu i Nedsied, ktore przybyły iuż do Marsellii, i przeznaczone są

do ulepszenia tuteyszego stada koni.

P. Stefan, rodowity Turek, przybył w młodocianym wieku do Francyi i został aktorem. Porzuciwszy ten zawod, osiadł w Montauban. Tu okazał chęć oświecenia się w nauce wiary Katolickiey. Stało się, i w krótce od tamteyszego Biskupa ochrzczony został. W kilka dni potem zawarte przed kilku laty cywilne iego małżenstwo otrzymało także kościelne błogosławieństwo.

— Dnia 9 Października. —

Wczoray przyiął Krol po Mszy S. odwiedzenie panuiącego Xcia Brunświckiego, potem pracował z Hr. Villele.

Rozporządzeniem Królewskiem z d. 6 b. m. przeznaczenie dla żołnierzy woyska lądowego rozciągnione także zostało do ludu okrętowego.

P. Ravez, członek izby Deputowanych, mianowany został pierwszym prezesem sądu w Bordeaux.

Dziennik Codzienny pisze, iż niedawno podano Krolowi listę 22 Podprefektow i bez dostatecznych powodow żądano ich oddalenia; lecz wysokiego stopnia osoba uczyniła uwagę: iż częsta zmiana Prefektów i Podprefektów szkodliwą iest dla rolnictwa i przemysłu. Spodziewaią się zatem, iż ta uwaga dobrze przyiętą zostanie.

Do nieznayduiącego się od 10 lat w służbie Jenerała Colbert, ktory piechotą szedł za ciałem zmarłego Króla, rzekł teraźnieyszy Król: „Jenerale! szedłeś piechotą za bratem moim, lecz spodziewam się widzieć Cię wkrótce na koniu.„ - Siedmiu przestępców na rożne kary skazanych, za któremi podczas wiazdu podane były prośby, ułaskawił Krol!

Dziennik Handlowy wspomina także o prośbie przez 4 obywateli z Martyniki na wygnanie skazanych Królowi podaney, która tak się zaczyna: „N. Panie! ieden z wysokich Przodków W. K. Mci, Françiszek I. odwiedził pewnego czasu opactwo Marcoussy, i spoyrzawszy na grob Montaingu, rzekł: Jaka szkoda, że taki mąż utracił życie przez wyrok sądowy! Nayiaśnieyszy Panie, odpowiedział zakonnik, nie był przez sąd, ale przez kommissyią sądzony!„ Król znalazł tę odpowiedź tak trafną, iż położył rękę na ołtarzu i poprzysiągł nigdy kommissyy nie wyznaczać.„ — Rzecz ta zastosowana była do 4 powyższych wygnańcow, którzy nie przez sąd, ale przez wyznaczoną kommissyią osądzonemi zostali.

P. Chasseriau przybył tu. Dziennik Gwiazda mówi, iż niektóre Gazety niesłusznie przydały mu tytuł kommissarza Francuzkiego w Kolumbii, ponieważ Krol nasz nie uznał ieszcze niepodległości tego kraiu.

Admirała Duperé iest tu co chwila oczekiwany.

Nayzręcznieyszy i nayśmielszy z dowodzących teraz w Peru Hiszpańskich jenerałów iest Cantarac, rodowity Francuz z okolic Bordeaux. Walczył pod Abisbalem przeciw Napoleonowi, a w r. 1814 udał się do Ameryki.

Schö la historyi litteratury Greckiey wyszedł teraz z druku 5 i 6 tom drugiego wydania. Nadspodziewanie wydawcy znayduie to dzieło pokup.

Nowy w seiu cześciach romans Picarda pod tytułem: „Idzi Blas rewolucyi,“ wyszedł onegday z pod prassy i tego zaraz dnia rozprzedany został.

W Dzienniku Gwiazda czytamy w

prywatnych listach z różnych Greckich wsyp nadeszłych o zwycięztwach Grekow następuiące szczegóły: 1) Z Syra d. 6 Sierpnia. Hydryiotscy i Spezziotscy maytkowie pczynili w naszych polach wielkie szkody. Wyłamali drzwi do kościoła i żadnego obrazu nie zostawili całego. Czwarta część pożyczki Greckiey nadeyść miała do Malty, i zapewniaią, że 4 Angielskie fregaty popłynęły ztamtąd, dla zabrania naiętych przez Vicekróla Egipskiego okrętów do przewozu woyska. List z Zante twierdzi nawet, że rząd Angielski żali się, iż Europeyskie okręty przestępuią neutralność i czynią przysługi Turkom. Tymczasowy rząd Grecki odebrał doniesienie od Maurokordato, iż kłotnie między Turkami i Albańczykami dozwalaią mu posłać nieco woyska do Morei. Samosianie odrzucili pośrednictwo Kapitana Angielskiego, i podobnież bezskutecznem było usiłowanie Dowodcy Austryiackiey dywizyi do nakłonienia Hydryiotów do poddania się Porcie. Turcy, którzy pod Ateny podstąpili, zostali przez Kapitana Gura odpartemi. U iednego z officerów osady Akropolis, przez własną żonę zdradzonego, który tayne utrzymywał związki z Turkami, znaleziono iedwabne drabinki i wielkie gwoździe. 2) Z Milo d. 4 Sierpnia. Łodz z Kranidi przywiozła wiadomość, że Turecka konnica, która stanęła między Burg i Pireus, na 6 godzin drogi odpartą została. Uszli do Napali de Malvasia mieszkańcy Krety, powrócili do swey wyspy, która znayduie się teraz pod łagodnym rządem Vicekróla Egipskiego. 3) Tine d. 26 Sierpnia. Wszyscy Wielkorządcy wysp złożonemi z urzędow zostali, wyiąwszy Tine i Syra. Ajenci Europeyscy także ztamtąd są oddalonemi. Gdy Kapitan Basza opanuie Samos, a flotta Egipska Hydrę i Spezzia, maią się obie flotty po zniszczeniu Greckiey siły morskiey złączyć i woyska na Moreią wysadzić. 4) Z Żea d. 18 Sierpnia. Przed bramami Aten znayduie się 8000 piechoty i 1000 jazdy Tureckiey. Zayść tam miały potyczki, ale wypadek ich nie iest ieszcze wiadomy. Grecka osada w cytadeli Atenskiey składa się z 2500 ludzi. W Morei znaydować się ma 80,000 ludzi pod bronią. Liczba wszystkich zbroynych Greckich statków wynosi 150. Kolokotroni, Metaxa i Bey Mainy oddalonemi są iako zdraycy ze służby. Zresztą zachodzi w Grecyi naywiększa iedność. 5) Z Mitelene d. 22 Sierpnia. Przed 3mi dniami przybyło tu 7 Turków, którzy mówią, iż ze wszystkich wysłanych ztąd na 20 okrętach przeciw Samos woysk, oni iedni uszli śmierci, i że oprocz 20 tych okrętów wiele innych z woyskiem zostało przez Greków zabranych lub zatopionych. Wczoray przybył tu z Scalanuova Tatar z doniesieniem, że Grecy dwa woienne Tureckie okręty spalili. Podług zapewnienia Kapitana Angielskiego okrętu zabrali Grecy 7 Tureckich okrętów z woyskiem i do Patmos zaprowadzili. Z Stambułu przybyły tu dwa brygi, dla zaprowadzenia do tey stolicy zdobytych pod Jpsarą okrętów, lecz te składaią się tylko z kilku łodzi. 6) Z Smirny w Wrześniu. Przybyła tu d. 30 Sierpnia Francuzka galera Amarante była świadkiem klęski, którą Turecka flotta pod Samos poniosła. 30 okrętów Greckich uważało od kilkunastu dni poruszenia Kapitana Baszy, dla przeszkodzenia iego wylądo-

wanìu na Samos. Turcy starali się uchronić przed strasznemi palnemi ich statkami, lecz Grecy zręcznieysi i odważnieysi od swoich nieprzyiaciół, umieli utrzymać się zawsze za wiatrem przeciw Turkom, dla uderzenia na nich w każdey chwili D. 20 okazywali, iakoby zamyślali uderzyć na przewozowe ich okręty. Zaraz udały się od nieprzyiacielskiey floty iedna fregata, iedna korweta i ieden bryg, dla ich zasłonienia; lecz w drodze zaskoczyła ie cisza wiatru. Tu Grecy wysłali palne swoie statki przeciw nim. Tureckie trzy okręty zaczęły z ogromnych swoich batteryy ognia dawać; ale tak dalece zasłonił ie dym, iż niemogły widzieć nieprzyiaciela i na pamięć strzelały. Żadna kula nietrafiła ani w ieden z palnych statków, które za pomocą dymu zbliżyły się. Konstanty Kanari doszedł z palnym swoim statkiem do fregaty i natychmiast ią zapalił; dwa inne statki toż samo uczyniły, i Admirał Turecki musiał bydź bezczynnym świadkiem wylecenia na powietrze 3 swoich okrętów. Kosrew Mehemet uczynił poruszenie, dla wsparcia tych okrętow, ale przez szypkie obroty Greków znalazł się w niebezpieczeństwie bycia obskoczonym i zwrócił się w lewą stronę. D. 30 znaydował się Kanari w Syra, (nie zginął więc) gdzie obsypywano go pochwałami, na które nie zdawał się zważać, i nawet przygotowanych dla niego w Nauplia honorow i ofiarowaney mu od rządu pieniężney nagrody nie przyiął, zapewniaiąc, iż nie pragnie iak tylko imienia i niepodległości oyczyzny. Wsiadł znowu na okręt i popłynął przeciw flocie Egipskiey.

Z Madrytu d. 29 Września.

Dwór zabawi aż do świąt Bożego Narodzenia w zamku Eskuriał. Infantka Maryią Françiszka iest niebezpiecznie chora.

D. 20 b. m. przybył tu Jenerał Campana z Grenady, i sądzą, iż otrzyma wydział Ministerstwa woiennego, którem P. Aimerich tymczasowo tylko zawiadywał. Hr. Fernig, odwołany będąc z dowodztwa w Barcelonie, wyraził w odezwie pożegnania tamteyszey osady pod d. 23, że w czasie 10 miesięcznego urzędowania swego żalić się nie może na przerwanie spokoyności publiczney.

Papiery uwięzionego Jenerała St. Marc przysłane tu zostały przez nadzwyczaynego gońca. Officer, który polecenie miał kierowania sprawą przeciw byłemu Ministrowi Cruz, oddalony został, ponieważ odwiedził iego małżonkę. Wiele osob wyższego stopnia, którem ztąd wyiechać nakazano, udały się do Barcelony, a między niemi znayduie się Xiężna Frias. Woyskowa tuteysza kommissyia iest nadzwyczay czynną. Sprawy szypko się odbywaią i winni bywaią zaraz rozstrzelanemi. Kommissyia w Kartagenie osądziła 65 konstytucyionistów o zbrodnią kraiu obwinionych, z których ośmiu na rozstrzelanie, a innych na pomnieysze kary skazała.

Przed kilku dniami znaleziono u niektórych ludzi wizerunki Riego i pakę konstytucyi, ktora wydrukowaną była w tayney drukarni. — Osada nasza pomnaża się codziennie przybywaiącemi nowemi ochotnikami. — Mowią, iż były Minister skarbowy Erro także uwięziony został.

Z Londynu d. 5 Października.

Teraźnieysza ludność Anglii pomnożyła się o siedm razy od wieku 11 i 1480. Zmnieyszenie pomoru przypisać należy zdrowszemu pokarmowi, dogodnieyszemu ubiorowi i ochędostwu, a szczegolniey szczepieniu krowi ospy.

Gazeta Gibraltarska pod d. 11 Września zrobiła tu wielkie wrażenie, donosząc, iż Kapitan okrętu Ardent, ktory w 22 dniach przybył tam z Portobello, przywiozł wiadomość, że Boliwar d. 25 Czerwca bez oporu wszedł do Limy.

Powietrzny żeglarz Sadler umarł d. 30 Września na rozbicie plecow i nogi podczas spuszczania się w balonie z powietrza.

Lord Karol Murray znalazł także niestety grób w Grecyi; umarł w Sierpniu w Gastunii i tam pogrzebany został.

W tym miesiącu zbierze się klub Wigów, na ktorego czele znayduie się wielu Angielskich magnatów. Uchwałami iego bydź ma: 1) zniesienie siedmioletniey reprezentacyi w Parlamencie; 2) wyłączenie od głosowania reprezentantów parlamentowych; 3) zmnieyszenie kosztów głosowania; 4) równy udział rożnych klass ludu do głosowania.

Wczoray przybył tu Poseł nasz przy Dworze Niderlandskim Lord Granville, i udał się zaraz do Wydziału Spraw zagranicznych do P. Canninga.

Od brzegow Menu d. 8 Października.

Towarzystwo Niemieckich badaczów natury i lekarzów odbyło w Wircburgu od d. 18 Września cztery posiedzenia, na których znaydowało się 35 uczonych. Pomiędzy rozprawami, które w przedmiotach medycznych i historyi naturalney czytane były, naycelnieyszą była 13 godziny trwaiąca Radcy nadwornego O. ken z Jeny, w którey botaniczne swoie systema rozwinął. Na teraźnieyszych posiedzeniach prezydował Radca medyczny d' Outrepont, a na przyszłe obrany został Radca tayny Sömmering. Gdy podług statutów corok zmieniać się ma mieysce posiedzeń, przeto na rok przyszły oznaczone iest miasto Frankfurt nad Menem.

Rząd Hanowerski dokłada naywiększey staranności do zrobienia wyższey Emsy spławną, na co wyłożył iuż przeszło 1 mill: talarów; lecz dotąd zachodzi wątpliwość, czyli ta rzeka zacząwszy od Meppen aż do granicy wschodniey Fryzyi (odkąd zaczyna się spław) będzie mogła bydź utrzymana w dobrym stanie żeglugi; gdyż płynie po bardzo piaszczystym gruncie, ktory unoszony przez wodę czyni wielkie zakrzywienia, miałczyzny i głębie. Aże obawiać się należy, aby unoszony przez wodę piasek nie zamulił wcale niższey Emsy, przeto pożytecznieyszą byłoby rzeczą poniżey Meppen aż do wsi Vellage wybić kanał, przez co skróciłaby się droga o dwie trzecie części.

Zaraźliwa choroba, która wszczęła się pomiędzy lisami, staie się, iak z nad Renu piszą, coraz groźnieyszą. Na końcu zeszłego miesiąca pokazały się dwa lisy na smentarzu kościoła S. Krzyża w Ehrenbreitstein, a dniem pierwey pokąsał ieden dziewczęnę niedaleko miasta. Do winnic przed miastem nie odważa się nikt iśdź, ponieważ wiadomo, że lisy szczególniey słodkie iagody obszczykuią.

Referendarz górniczy w Bonn Pan Sack, z wielu set kości i odwiecznych szczątków zwierzęcych, ktore w iaskini pod Iserlonem znalazł, ułożył teraz w domu swoim szkielet iaskiniowego niedźwiedzia (*Ursus spelaeus.*)

DODATEK
DO N^ro 85.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA dnia 24 PAŹDZIERNIKA 1824 roku w NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

Plamy na Słońcu, które się pokazały dnia 21 Września, po różnych odmianach w położeniu i figurze, znikły dnia 3 Października i aż do dnia 15, Słońce świeciło zupełnie czyste; od tego dnia dają się widzieć na Słońcu plamy co dzień, i co raz w większey liczbie.

Dzisiay to iest dnia 23 Października, w Obserwatorium przy wschodzie słońca było pierwszy raz tey Jesieni zimna pół stopnia przy wietrze północnym.

Z Wiednia d. 14 Października.

Przez nadzwyczayną sposobność nadeszła tu wiadomość, że spodziewane tu za kilka dni przybycie Nayiaśnieyszey Rodziny Królestwa Bawarskich przez smutny wypadek zpóźnione zostało. Królowa Jmść zachorowała i przy puszczeniu iey krwi z porady lekarzów, nadwerężono żyłę, co zdawało się dłużego wymagać leczenia; lecz późniey pokazało się, iż skaleczenie nie było wielkie i lekarze czynią nadzieię, że w krotce wyzdrowiecie. Tymczasem J. C. W. Arcyxiąże Franciszek Karol, który d. 11 wyiechał na przyięcie NN. Królestwa do Lambach, poiechał dla tego wypadku aż do Minchen.

J. C. K. M. gabinetowym swoim pismem do pierwszego Wielkiego Marszałka Dworu Xcia Trautmansdorff - Weinsberg, mianować raczył C. K. Szambelana Hr. Ludwika Sczechny Wielkim Marszałkiem przy Królewnie Zofii Bawarskiey, przyszłey Małżonce Arcyxięcia Franciszka Karola, na co tenże przed N. Cesarzem wykonał przysięgę.

Xięciu Karolowi Thurn i Taxis raczył J. C. K. M. udzielić nayłaskawiey bez opłaty taxy godność C. K. Szambelana.

C. K. Szambelan, Hr. Władysław Festetics w Kesthely, który kilkrotnie udarował już winem żołnierzy C. K. 2go płuku dragonii, noszącego nazwisko Królewica Następcy tronu Bawarskiego, udarował ich także przy tegoroczniem zebraniu się pułku 200 wiadrami wina.

Królewsko - Angielskie towarzystwo literatury, którego opiekunem iest sam Król, ma według swych statutów mia-

nować dwudziestu czterech Członków honorowych, których dopiero szesnastu mianowało. Z tych szesnastu iest dwunastu Anglików, a tylko czterech cudzoziemców, z tych zaś: ieden Abbatte, Angelo Mai, a innych trzech Niemców, mianowicie: Baron Alexander Humboldt, August Wilhelm Schlegel i C. K. Radca nadworny i Tłumacz nadworny Józef Hammer. Cesarz Jegomość dozwolił temuż nayłaskawiey przyiąć ten dyplom, oraz także i dyplom Król: Akademii umieiętności Warszawskiey na członka korresponduiącego.

Z Bruxelli d. 8 Października.

W skutek uchwały Stanów jeneralnych, aby J. K. M. raczył ieszcze rozważyć stan rolników, podwyższył J. K. M. wchodowe cło od wszelkiego zagranicznego zboża.

Przybyli tu Poseł nasz przy Dworach Rzymskim i Toskańskim, Kawaler Reinhold, Podpułkownik Abreue-Lima z Berlina i Sekretarz przy poselstwie Angielskiem, P. Duglas z Londynu.

Bawi tu teraz wielu wychodniów Hiszpańskich, a między niemi Karol Odonnel.

Jutro poiedzie Król do obozu pod Mechliną, a Królowa ziedzie tu 20 b. m.

D. 18 zbierą się Stany jeneralne.

Prywatny list z Paryża zapewnia, że wszyscy za polityczne mniemania z Francyi na wygnanie skazani, otrzymaią pozwolenie do powrotu, wyiąwszy iedynie Jenerała Lallemand, Pułkownika Tabvier i P. Sanquaire.

Od granic Tureckich d. 24 Września.

Gazeta Powszechna donosi z Stambułu, że Janczarowie zachowuią się spokoynie. Podczas publicznego posłuchania w dniu Nowegoroku Tureckiego, Mufty (do którego dawniey dochody z wyspy Samos należały) wniosł prośbę do Sułtana za Samosanami, co Monarcha przyrzekł mu; lecz późnieysze zdarzenia zrobiły tę łaskę nieużyteczną.

W Syryi wybuchnęły wielkie zaburzenia. W Lattakia i Trypoli zostali Muselimowie Baszy Halepu wygnanemi, i Emir Druzów złączył się z Mustafą Berber i poszedł do St. Jean d' Acre, dla złączenia się z Baszą tamecznym. Ponowienie woyny z Persyią nayważńcey iednak obchodzić musi Portę. Konsul z Helepu donosi pod dniem 16 Sierpnia, że znany Xżę Perski Mehemet Ali rozpoczął nieprzyiacielskie kroki przeciw Baszy Bagdadskiemu i zaiął stolicę Baszy Kurdystanu, Sulimaniią. Woysko Perskie ma bydź licznieysze niż dawniey. Basza Sylistryi wezwany został do obięcia dowodztwa nad granicą Perską.

O wyprawie Egipskiey maią w Stambule podeyrzenie, że Mehemet Ali (Vicekról Egipski) podstępnie postępuie i nigdy niemiał z miaru tak szczerze wspierać Portę iak sądzono. Tymczasem miała ta wyprawa ponieść klęskę, to przynaymniey zdaie się bydź pewnością, że cofnęła się do Kandyi. Miała bydź przez burzę rozpędzoną i Grecki Admirał Miaulis zabrać z niey miał 30 przewozowych okrętów.

Mowią, że Wielki Sułtan w gniewie, iż zdobycie Ipsary tyle krwi Muzułmańskiey kosztowało, chciał, aby żadnemu Grekowi nie udzielano przebaczenia i żądał od Muftego pisma do powszechnego ich wytępienia, ale Mufty wspar-

ty od Ulemów sprzeciwił się temu.

— Dnia 26. —

Przy flocie Egipskiey znaydować się ma przeszło 30 przewozowych Angielskich okrętów.

Rząd Grecki posłać miał pod Patras 5000, a do Koryntu 6000 ludzi, ponieważ sądzą, iż Egipcyianie wylądować zamyślaią do iednego z tych punktów.

W Salonice z rozkazu Baszy stracono dwóch Greckich Xięży, których iako szpiegów schwytano; iednego obwieszono, drugiemu głowę ucięto. Okręty Tureckie nie mogą zawsze ieszcze bez niebezpieczeństwa wypływać z odnogi tego miasta, gdyż mnostwo krąży tam Greckich korsarzów. Morowe powietrze cokolwiek tam zwolniało. Przeznaczony do Saloniki Konsul Francuzki, P. Bottu, przybył z Tulonu po 16dniowey żegludze do Smirny.

— Dnia 27. —

Podeyrzenie o podstępnym Mehemet Ali, że nigdy nie myślał szczerze o zdobyciu Morei dla Porty, nabiera (podług Gazety Powszechney) coraz więcey wiary. Poźne odpłynienie flotty z Alexandryi, ktore właśnie podczas kanikuły nastąpiło, wzbudzało iuż podeyrzenie, które opieszałe postępowanie Ibrahima Baszy powiększyło. Rozpuszczona w Stambule wieść o rozpędzeniu przez burzą Egipskiey wyprawy, nie zdaie się z pewnego pochodzić źródła. Zatem wszystkiem rozeyście się Azyiatyckiego woyska z pod Scalanuova, iest nayważnieyszem, a może i stanowczem zdarzeniem w tegoroczniey kampanii. Rozpierzchnienie się tego woyska, było przewidywanem, gdyż oddawna uciekały ztamtąd poiedyncze hordy. — Z Bitoglii piszą, że Seraskier, Derwisz Basza, z rozkazu Sultana ścięty został. Byłby to iuż piąty Seraskier, który od poczęcia rewolucyi Greckiey traci życie.

Teatr Narodowy.

Dziś w Niedzielę d. 24 Październ: r. b. daną będzie reprezentacyia Opery w 2 aktach z muzyką Pana Mehul, pod nazwiskiem: *Pustota*, czyli *Dwa Lisy*. Którą poprzedzi ulubiona Komedya w 1 akcie, przez P. Fredro oryginalnie w ięzyku polskim wierszem napisana, pod nazwiskiem: *Zrzędność i Przekora*.

We Czwartek d. 28 daną będzie Komedya w 3 aktach z Wioskiego P. Goldoni *Łgarz*, w którey JP. nowo przybyły *Skarbek* znany w teatrach Polskich Artysta, będzie miał zaszczyt w roli *Łgarza* pierwszy raz na scenę tuteyszą wystąpić.

UWIADOMIENIE.

Notaryusz Pszczółkowski, uwiadomia Szanowną Publiczność, iż przeniosł swe mieszkanie i Kancelaryią w głowny Rynek pod Licz: 16 do kamienicy Szarą zwaney, od frontu na drugie piętro.

DONIESIENIA.

Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu Uskuteczniaiąc Uchwałę Senatu Rządzącego pod dniem 13 Sierpnia 1824 Nr. 2969 zapadłą, podaie ninieyszem do publiczney wiadomości, iż w dniu 24 Listopad. r. b. odbywać się będzie w Biorach Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi o godzinie 10tey zrana, publiczna Licytacya, Entrepryzy wystawienia nowey Plebanii w Wsi Sance, a to podług planu, i Anszlagu, przez Senat Rządzący zatwierdzonego, a Summę 7452 Złp. groszy 20 z dodaniem potrzebnych do [illegible] obeymuiącey [illegible] którey to fabryki uskutecznienie każdy przyiąć na siebie, życzący, w dniu i mieyscu, wy-

żey oznaczonym, znaydować się zechce, gdzie tak o planie i Anszlagu, iako też warunkach Licytacyi, bliższą będzie mogł powziąść wiadomość.

W Krakowie d. 15 Października 1824 r.

Senator Prezyduiący
Trzciński.

Konwicki Sekr: Wydziału.

Sąd Dominikalny Dóbr Państwa Mährisch-Budwitz, Hrabiego Maxymiliana Wallis dziedzicznych, w powiecie Znaimskim, Margrabstwie Morawskim leżących niniey szem obwieszcza: iż po zmarłym Janie Negedly, byłym Rewidencie Rachunków przy Sądzie tuteyszym, mocą Testamentu iego, Magdalena Negedly, Córka rodzona Wilibalda Negedly, Brata Testatora, podług liczby głów, powołaną została na Sukcessorkę.

Gdy mieysce iey pobytu nie iest wiadomem, a łatwo bydź może, iż taż, w Państwach dziedzicznych Ces: Austr: nie znayduie się: przeto Sąd tuteyszy Dominikalny postanowił i przydał iey zastępcę i kuratora nieobecności, w osobie Pana Schopf Justycyaryusza tu zamieszkałego.

O czem wspomniona Magdalena Negedly mocą ninieyszego Edyktu, w tym uwiadomia się celu, ażeby w przeciągu 3ch miesięcy, ustanowionemu Kuratorowi, alboliteż wprost Sądowi tuteyszemu, o użyciu i mieyscu pobytu swego, wiadomość udzieliła, gdyż w razie przeciwnym uważaną będzie wprawdzie za żyiącą, lecz iako z zamieszkania swego niewiadomą, spadek w miarę ilości głów podzielonym, a scheda sukcessyyna na głowę iey przypadaiąca, do Depozytu Sądowego złożoną będzie.

Dan w Sądzie Dominikalnym Państwa Mährisch-Budwitz dnia 25 Sierpnia 1824 roku.

Za zgodność tłomaczenia:
Raubach.

Licytacyia Fantów w Komorach Banku Pobożnego zastawnych, kleynotowych od dwóch lat, Sukiennych roku i sześć niedziel do 3go Lipca r. b. rachuiąc niewykupionych, zacznie się w kamienicy Brackiey na Sienney ulicy pod Nrem 53 dnia piętnastego Listopada r. b. od godziny 9tey zrana aż do 1wszey; Osoby chcące wykupić swe fanty, aby nie były sprzedane na licytacyi maią się przed tym terminem udać do Banku Pobożnego.

Dan na Sessyi Brackiey d. 1 Października 1824 r. *Piekarski*, S. B.
Bugayski, Sekretarz.

W dniu 26 Października r. b. 1824 o godzinie 10 ranney w Rynku głównym Miasta Krakowa, w Gmachu Sukiennice zwanym, odbędzie się publiczna Licytacya Mebli Pokoiowych, Zegara stołowego, &c.— a to za gotowe liczyć się maiące pieniądze. Chęć zatem licytować maiących podpisany Komornik na mieysce i czas oznaczony zaprasza.— W Krakowie dnia 21 Października 1824 r.

T. Jaworski, Kom. Sąd.

Niżey podpisany ma honor donieść, iż będąc osobiście na ostatnim iarmarku w Lipsku, sprowadził do swego magazynu w Sukiennicach będącego znaczną partyą Sukien, Kazimirów, Double brochow tak gładkich iako i w pasy, Wigoniow, Circassów i t. d. w różnych gatunkach i kolorach, z pierwszych fabryk Francuzkich i Niderlandzkich; co wszystko za mierną i rzetelna cenę (á prix fixe) sprzedawać ofiaruie. — W Krakowie d. 19 Października 1824.

Kaietan Fuchs.

Niżey na podpisie wyrażony, będąc dotąd w handlu Star. Markusa Pinkasa, z którego oddaliwszy się, sprowadził teraz z Lipska różne towary bławatne, płótno Szwaycarskie i Hollenderskie, chustki, szale, bieliznę stołową, i inne w nayiepszym gatunku towary, ma honor donieść Szanowney Publiczności: że osobny handel swóy założył w mieście Żydowskim przy ulicy Szerokiey w domu pod L. 72 w którym wzmiankowanych wyżey artykułów w naytańszey cenie, każdego czasu dostać można. — W Krakowie d. 18 Października 1824.

Herszel Koplik.